

прояви могат да бъдат наложени задължителни възпитателни мерки и другото искане – деинституционализация на интернатите, в които биват настанявани от съда малолетни и непълнолетни (14-18 г.) правонарушители. Наподобява се *моделът Масачузетс*⁶, без това да е огласено и без да се посочва ефектът от деинституционализацията. За медиите е трудно да отразят баланс между обществен интерес и спазването на правата на гражданите. В. „*Сега*“ от 23 февруари 2017 г. помести статия „*Съдът (Европейският съд по правата на човека) се развихри на четвърта инстанция*“, със забележката, че България се е върнала на върха на „вечната класация“ на Страсбург за най – много издадени присъди (решения!) по дела за нарушение човешки права в Европа. Медийната реалност, структурирана не със спекулативни цели, може да стане важен фактор за въздействие върху общественото съзнание и оттам върху престъпността.

МОДЕЛИРАНЕ НА ТРЕНИРОВЪЧНИТЕ ЗАНЯТИЯ В ЛИЧНАТА ЗАЩИТА / MODELING OF THE TRAINING EXERCISES IN SELF DEFENSE

Къчев О., доц. д-р
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, България

Conference participant

The detailed study of technique and tactics is one of the main tasks of the training course of self-defense using techniques from different martial arts. This process is usually composed on the basis of methodological principles and practicable in particular training methods that duly reflect the specifics and peculiarities of the competition in martial sports as an element of single physical self-defense. The requirements for traditional martial arts such as judo, karate, aikido, jujitsu, sambo, wrestling, boxing, etc., which techniques are the basis of self-defense, provide complex preparation that lasts for a long time (months / years); the application of a variety of techniques in extreme situations that occur in life. These techniques are more refined and do not rely on big muscles, but on the speed, agility and accuracy of performance; work with and against cool and firearms; working with opponents of different weight categories, respectively, with different body structure and qualities; serious psycho-physical training and methods that are not familiar to the general public; motivation for survival and lifestyle. Being the main methods and methods for improving skills and habits, learners use, above all, specific modeling from different sides of combinations, on the basis of which special training individual assignments for personal protection are developed.

Keywords: modeling, self-defense, attacking actions, formal (situational) modeling, standard fighting situations.

*„Eluculentissimum est edocendi genus exemplorum subditio
- Най-добрият начин да се обучава е да се обучава с примери”
Латинска сентенция*

Детайлното изучаване на техниката и тактиката е една от главните задачи на учебно тренировъчния процес по лична защита с използване на техники от различните бойни изкуства. Този процес се композира по правило на основата на методически принципи и реализуеми в частност методики на обучение, които надлежно отразяват спецификата и особеностите на съревнователната дейност в бойните спортове, като елемент на единична физическа самоотбрана. Изискванията към традиционните бойни изкуства като джудо, карате, айкидо, джу-джицу, самбо, борба, бокс и др., чиито техники са в основата на личната защита, предявяват комплексна подготовка, която трае продължително време (месеци/години) с прилагането на разнообразни техники в екстремални ситуации, които се срещат в живота. Тези техники за лична защита са по-рафинирани и не се залага само на грубата физическа сила, а на бързината, ловкостта и точността на изпълнение; работа със и срещу хладно и огнестрелно оръжие; работа с противници от различни телови категории, съответно и с различна структура на тялото и качества; сериозна психо-физическа тренировка и методи, които не са познати на широката публика; мотивация за оцеляване и начин на живот и др.

Системата на обучение по дисциплината „Лична защита“ на студентите от професионално направление „Национална сигурност“ във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ е изградена от комбинираното използване на практически приложими техники от спортните единоборства - джудо, карате, айкидо, самбо, джу-джицу, борба, бокс и др. и представлява динамична, разнообразна и комбинативна система. Тя е в състояние постоянно да приема нови тактико - технически способности и похвати и по този начин да се доусъвършенства и доразвива. Това надграждане и моделиране на техниките за лична защита се продиктува преди всичко от разнообразната специфична дейност на служителите от съответните институции в сферата на сигурността, свързана с разрешаването на разнородни задачи с практико - приложна насоченост.

Многообразието от атакуващи, защитни и контраатакуващи действия в спортните единоборства най-общо може да бъде представено по следните основни блокове [1, 2, 7]:

- изходно положение – бойни стойки и позиции, разновидности на строеж, видове дистанции и взаимно положение на обучаемите;

- задаване на параметри при провеждане на схватката, обусловено маневриране от атака в защита и контраатака, оказване на силово въздействие върху съперника, осъществяване на активни захвати, обхвати и ключове;

- създаване на алгоритъм за благоприятни ситуации при провеждане на атакуващи, защитни и контраатакуващи действия;

- изпълнение от обучаемите на атакуващи, защитни и контраатакуващи действия с конкретни договорени способности в съответствие с класификациите на техниките и нивото на подготовка на обучаемите;

- положение на обучаемите след провеждане на атакуващите, защитните и контраатакуващите действия по отношение към татами (тепих, ринг) и по отношение към съперника.

Представената палитра от основни тактико - технически блокове в спортните единоборства е основа при изпълнението на техниките за лична защита по време на реални бойни схватки. Всеки основен блок на тренировъчната схватка, на свой ред включва в себе си цял ред от единични елементи на отделни операции, разнообразни съвкупности и сложни съчетания, които съставляват структурата и специфичността на индивидуалния технически арсенал на обучаемите. При това

⁶ Rubin, H.T. (1993). *Juvenile Justice. Policy, Practice and Law*. Second Ed. NY etc., pp. 24–26; X. Й. Шнайдер (1994). *Криминология* (превод от немски). - Москва, Прогресс, с. 430–431.

следва да се отбележи, че противоборството в спортната практика не се ограничава с провеждането само на един способ или дадена техника от някое бойно изкуство. Способите са само един от многото елементи на техниката и тактиката на водене на бойната схватка. И само последователното и алгоритмизирано усвояване на целия комплекс от елементите на техниката и тактиката на практически приложимите бойни изкуства може да се обезпечи планомерното, целенасочено усъвършенстване на майсторството на обучаемите с подобряване на тяхната специална физическа и психическа подготовка.

В качеството на основните методи и способности за усъвършенстване на уменията и навиците, при обучаемите преди всичко се използва специфично моделиране от различните страни на многообразните спортни единоборства, на основата на което се разработват специалните тренировъчни индивидуални задания за лична защита. [4]

Педагогическите имитационни способности за идеомоторна тренировка при спортните единоборства са твърде разнообразни, доколкото те са в основата на творчеството на самите спортни специалисти. Най-често разпространени способности и методи се явяват следните [8, 9]:

- формалното (ситуативно) моделиране на техникo - тактическите действия или техните отделни елементи;
- тренировъчно игрово противоборство и схватки по предварително зададени критерии и определени правила;
- функционално моделиране на етапите и ситуациите на съревнователното противоборство при свободни схватки.

Като основа при моделирането на индивидуалните тренировъчни задания могат да служат на първо място класификацията на елементите на техниката и тактиката на спортната схватка и в последствие резултатите от анализа на състезателната дейност на по-добрите обучаеми. [1, 2, 7] Предмет на задълбочен анализ на спортните единоборства, където схватките се провеждат по определен правилник се явяват, както следва:

- ефективни техникo - тактически действия, съставляващи арсенала на водещите световни бойци в бойните спортове;
- тактика на провеждане на схватката според индивидуалните особености на всеки противник;
- особености на съвременната практика на съдийството на съответните международни съревнования по спортни единоборства и др.

При по-обстоен анализ на големи международни съревнования по бойни спортове (олимпийски игри, световни и европейски шампионати, и национални турнири по света) ни дава основание да разграничим използването на различните техникo - тактически действия продиктувани от алгоритъм на последователностите на реализираните атакуващи, защитни и контраатакуващи действия в съответната схватка.

От анализа на използвания арсенал от техникo - тактически действия в партер при някои бойни спортове (джу-джицу, джудо, самбо, борба) свидетелства за това, че основни способности се явяват ключовете и задържанята. Основните техникo-тактически действия в стойка съставляват относително прости но ефективни по провеждане и степен на риска техники: удари с ръце и крака (карате), захвати и хвърляния с улавяне на ръцете, краката и трупа (джудо, самбо, борба), вариативни събаряния с подсечки (джу-джицу, джудо, самбо), хвърляния с използване инерцията на противника и ротации (айкидо), задържане на противник и др. [2, 3, 6, 7, 10]

Според нас във връзка с намаляването на времето за реакция по време на реална схватка се увеличава търсенето от страна на обучаемите на разнообразни и изненадващи по време на схватката техники, съответстващи на степента и на продължителността на обучението за получаване на по-ефективни резултати. При тези обстоятелства, независимо от факта, че в обучението са високо ценени техническите действия, извършвани с голяма амплитуда, от арсенала на много бойци са изчезнали сложните технически и тактически действия, свързани с риска от неефективност на техниката и в същото време изискващи значително време за тактическа подготовка. Всичко това довежда до използването при динамични ситуации на високо ефективни и практически приложими действия по време на схватката.

В занятията по лична защита, поради липса на спортен правилник, всичко това е много важно за развитието на съдържанието на данните за обучение за работа върху ефективността на бойните стандартни ситуации, което се отнася до междинните тренировъчни ситуации, които обучаемите срещат в подготовката и провеждането на атакуващи и защитни действия. Най-често при практическото обучение по лична защита се разиграват ситуации, в които единия обучаем изпълнява алгоритмично зададени бойни техники, а другия изпълнява техники от лична защита подбрани от него по интуиция и целесъобразност на ефективността на съответната техника.

При анализ на алгоритъма на значимост на реализираните защитни действия по време на схватка се наблюдава силна тенденция за преобладаването на преврати при целенасочените действия с размяна на удари с крака във всички позиции и дистанции, последвано от удари с ръце, след това осъществяване на различни захвати и оттам изпълнение на различни видове ключове, хвърляния и задържане на противника.

Резултатите от наблюдението на наши изследвания свидетелстват за това, че подобни положения практически не се разглеждат в методиката на обучение за начинаещи, вследствие тяхната недостатъчна ефективност при използване на алгоритъм от техники за лична защита. При анализа на практическите действия на по-напредналите обучаеми се наблюдава тенденция към усъвършенстване на отделните техники, което позволява да се направят някои изводи за нивото на изпълнения и някои основни недостатъци в предварителната подготовка на обучаемите.

Преди всичко следва да се отбележат съществени пропуски в началния етап на обучението, където е недостатъчна индивидуалната физическа подготовка на обучаемите. Вследствие на това се наблюдава отсъствието на ясно изразен индивидуален начин на провеждане на бойни схватки – не е развито чувството на изчаквателна тактика с последващо единично действие, забелязва се пасивна защита и слабо познаване на комбинаторен стил на прилагане на техники за лична защита от различните бойни спортове..

Сред способите на тактическа подготовка, използвани от начинаещите, някои експерти твърдят [8], че са налице предпоставки за първоначална заплаха от изненадващите действия на противника, сковане на захватите на ръцете, внезапна уплаха свързана при залавянето на оръжие, трудно маневриране с краката при смяна на позициите и др. В много редки случаи някои от обучаемите използват отвлечение на вниманието, контролирано предизвикателство, силово надмощие, повторна внезапна атака и др. Много обучаеми слабо владеят уменията за извеждане от равновесие и дебалансиране на противника, без които е практически невъзможно да се създаде благоприятна динамична ситуация с оглед ефективното провеждане на реална бойна схватка.

Изследвайки съдържателно структурата на изпълнението на техниките за лична защита, които се прилагат в спортните единоборства бихме могли да направим следните предположения:

- правилата за състезания и съдийската практика на отделните схватки от спортните единоборства не стимулират практикуващите да използват разнообразни технически способности, а ги заставят максимално да рационализират избора на ефективните прийоми, изключвайки какъвто и да е риск, което съществено оцветява зрелищността на провеждане на схватката;
- различните видове наказания за пасивно водене на схватката в значителна степен измества акцента в структурата на арсенала на техническите действия, предявявайки максимално използване на надеждни защитни действия;

- технические действия в спортните единоборства в състезателен порядък се реализират на фона на максимална физическа и психическа активност от спортистите.

- На основата на приведените по-горе резултати от анализа на изследването на състезателната игрова практика приложиме разработени програми на тренировъчни занятия за усъвършенстване на техникo - тактическото майсторство на изпълнение на обучаемите за лична защита в три блока, взаимосвързани логически с алгоритмични действия:

- усъвършенстване на техническите действия по фрагменти от различни ситуации и позиции – борба за осъществяване на захват, реализиране на стартовата ситуация от захват, използване на динамическа ситуация за изпълнение на контратехника;

- усъвършенстване на техническите действия при моделиране на различни нива на физиологическо натоварване – голямо и максимално;

- усъвършенстване на тактически комбинации за последователност на удари с крака и ръце, насочени към създаването на активни действия при провеждане на схватката и др.

В заключение може да обобщим, че системата на задачите в методиката за усъвършенстване на уменията на обучаемите следва да се построява при отчитане на следните фактори: постепенно увеличаване на съпротивлението на противника; съкращаване времето за почивка и увеличаване на интензивността на физиологическото натоварване; поетапно усложняване на изходните и промехдутьчни положения и позиции на обучаемите; използване на разнообразни тактически подготовки за създаване на динамически ситуации; преднамерен подбор на партньори с различни анатомио - морфологически, физически и психологически особености, обуславящи се в изменение на бойната стойка, дистанцията, направлението на маневриране; различни способности за извеждане извън равновесие; ниво и точност при изпълнение на захватите; степен на разхлабване и напрежение на мускулатурата; идеомоторно възприемане на бойната схватка, ситуационно мислене и умение за прогнозиране действията на противника и др.

Предвид обобщението бихме формулирали следните изводи и препоръки:

- такъв подход на моделиране на различни ситуации на спортните единоборства, включително субективни фактори, позволява да се разнообразят уменията и навиците на обучаемите на основата на закономерностите на процеса на овладяване на основите на личната защита, като вид специфична дейност;

- необходимо е да се разработва индивидуален стил на провеждане на учебно - бойна схватка, да се формират и усъвършенстват коронни индивидуални техники на основата на новоусвоените и постоянно изменящи се способности на тактическата подготовка с използване на благоприятни динамически ситуации;

- по такъв начин според нашите виждания в обучението би се обезпечила органическа взаимосвързка между началното обучение и висшето спортно майсторство при технико-тактичен аспект на спортните единоборства, които се явяват основа на личната защита.

Литература:

1. Багаев С., Структура атакующих технико-тактических действий. – М., 1998
2. Игуменов В., Б. Подливаев. Спортивная борьба. – М., 1993
3. Катанский С., Джигу-джигу – Усложненная техника борьбы в одежде. ISBN 5-8183-0542-2. – М., 2003
4. Невретдинов Ш., Б. Подливаев. Основные направления технико-тактической подготовки спортивных резервов в вольной борьбе. Межд. конф. “Борьба среди детей и молодежи”. – М., 1998
5. Подливаев Б., Ю. Шахмурадов, А. Акопян и др., Экспериментальное обоснование программ тренировки, адекватных современным тенденциям в судействе соревнований: Сб. научн. тр. кафедры борьбы за 1994-1996. - М., 1996
6. Саенко В., Система киокушинкай карате – Основы научного познания. ISBN 978-611-509-047-3. - Д, 2010
7. Саенко В., Киокушинкай карате – Система физической подготовки студента. ISBN 978-611-509-050-3. - Н, 2010
8. Шахмурадов Ю., Б. Подливаев. Методические принципы технико-тактической подготовки в спортивной борьбе. Тенденции развития спорта высших достижений и стратегия подготовки высококвалифицированных спортсменов в 1997-2000, научн.-практ. конф. – М., 1997
9. Шахмурадов Ю.А., А.Д. Суханов. Программирование средств и методов тренировочных воздействий в спортивной борьбе. Актуальные проблемы спортивной борьбы. - М., 1998
10. Georgiev P., Jose Ma Benito Garcia, “Manual basico de la Union Europea de procedimientos de defensa personal policial”. – S., 2005

„ПОКУПКА” РЕБЕНКА / „PURCHASING” OF A CHILD

М.П. Петрова, асистент
Варненский свободный университет им. Черноризца Храбра, Болгария

Участник конференции

In the effective legal statute of Republic of Bulgaria, there are prerequisites for eluding of the law, at which certain legal institute is replaced by other, with the purpose of achieving certain legal consequences.

Such is the case with recognition of a child from a complete stranger, who declares, that he is the father of the child, which is born from unmarried woman, without having any biological connection with that child and the following adopting of the child by his wife.

Keywords: mother; father; child, recognition of a child, adoption

Действующее законодательство Республики Болгарии, улаживающее семейные отношения и, в частности, нормы, регламентирующие происхождение от родителей, содержатся в Семейном кодексе Республики Болгарии (СКРБ), в Главе шестой, озаглавленной „Происхождение”, со статьи шестидесятой по семьдесят второй.

Некоторые правила, связанные с происхождением, содержатся в Законе о гражданской регистрации (ЗГР) и в других законных и подзаконных нормативных актах.

Однако, будучи традиционной и достаточно полной, сама регламентация вопросов происхождения ребенка от родителей, хотя и косвенно, предоставляет определенную возможность использовать обход закона, прикрывая „покупку“ ребенка.

Типичным способом приобретения родительских прав вне брака родителей ребенка является его внесудебное признание.